

ASPIN JAAKOT JA KUKKULAN TALO

Aspin perheen ja Kukkulan talon elämän vaihteita
Puolangan kirkonkylällä 1800-luvulta 2020-luvulle

Leena Jokinen

Books On Demand
www.bod.fi

**ASPIN JAAKOT
JA
KUKKULAN TALO**

ASPIN JAAKOT JA KUKKULAN TALO

**Aspin perheen ja Kukkulan talon elämän vaihteita
Puolangan kirkonkylällä 1800-luvulta 2020-luvulle**

Leena Jokinen

© 2024 Leena Jokinen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-7196-9

Kansikuva: Aspin perhe Kukulassa kesällä 1923

Taitto: Ahti Kotisaari

Kirjassa on 213 kuvaa, joista 59 värillistä

Teoksen automaattinen analysointi, jonka on tarkoituksena on saada tietoja erityisesti malleista, trendeistä ja korrelaatioista UrhG:n 44b §:n mukaisesti ("Tekstin ja tietojen louhinta") on kielletty.

SISÄLLYS

Sivu

LUKIJALLE	10
PUOLANKA	12
Puolangan asutuksen alkuvaiheet ja Kiiskilän kirkkoherran virkatalon synty	14
OSA 1. JAAKKO ASP -SUKU	16
Katsaus Asp-suvun alkuvaiheisiin	17
Henrik Henrikinpoika (Heikki) Kinnunen	17
Jakob (Jaakko) Kinnunen (1840-luvulta alkaen Asp)	19
Lovisa Asp (Louise, Isa)	21
Fredrik (Rietri) Asp (Vuodesta 1872 alkaen Haapanen)	24
Elisabet (Betty) Asp (Vuodesta 1892 alkaen Koskela)	25
Jaakko Asp	26
Amalia (Miija, Miia) Asp (Vuodesta 1886 alkaen Sorri)	28
Helena Asp (Vuodesta 1891 alkaen Mikkola)	29
Vilhelm Asp	30
Kustaa Asp	30
Edvard (Eetu) Asp (Vuodesta 1903 alkaen Merikari)	31
Oskar Asp	33
Ida Lovisa Asp	33
Jaakko ja Briita Asp – hyväsydämiset vanhemmat lapsilleen	34
Jaakko Asp vanhempi – esimerkkinä lapsilleen	34
Aspin perheen muutot vaikuttivat lapsiinkin	40
Briita Asp – perheen helläsydäminen äiti	42
Jaakko Asp nuorempi ja vaimo Kristiina	44
Jaakko Asp nuorempi – luotettu virkamies Puolangalla	44
Kristiina Asp – Kukkulan talon ensimmäinen emäntä	53
Jaakko ja Kristiina Aspin jälkipolvet	56
Einar Valfrid Asp perheineen	56
Einar ja Eva Aspin poikien kansainväliset elämänpolut	60
Jaakko Einar (Jaakko Eino) Asp	60
Eero Rafael Asp	66
Mimmi Kristiina (Mimmi Kirsti) Asp	68
Vieno Vilhelm (Vilho, Ville) Asp (1935 alkaen Aspinjaakko) perheineen	68

Sota-aika toi suuria muutoksia Ville ja Effi Aspinjaakon perheen elämään	74
Kirsti Onerva Mandell (Vuodesta 1935 alkaen Aspinjaakko)	83
Vilho Olavi (Olli) Asp (Vuodesta 1935 alkaen Aspinjaakko)	84
Olavi ja Terttu Aspinjaakon lapset ja heidän jälkipolvensa	94
Leena Päivikki Aspinjaakko (Vuodesta 1982 alkaen Jokinen)	94
Marja Kristiina Aspinjaakko (vuodesta 2019 Digerörn)	99
Minna Marjut Aspinjaakko	99

OSA 2. KUKKULAN TILAN OMISTUSSUHTEET JA TALON RAKENNUSVAIHEET	101
Kukkulan tilan muodostuminen ja alkuperäinen omistus	102
Lainhuudatusasiakirja vuodelta 1926	102
Kukkulan tilan maa-alat ja omistussuhteet sukupolvelta toiselle	105
Kukkulan tilaa koskeva lainhuudatus vuodelta 1956	105
Sovintojako Kukkulan tilasta vuonna 1956	106
Lainhuudatus vuodelta 1979	107
Kukkulan tilan yhdistämistä koskeva kauppakirja vuonna 1983	108
Kukkulan tilan myyntivaiheita	109
Syvällistä pohdintaa vuonna 1957	109
Kukkulasta luopuminen – suunnitelmia vuodesta 1974 alkaen	111
Kukkulan tilan talousrakennuksen kohtalo	113
Ouluntien levennyksen vaikutukset vuosina 1977 – 1982	
Kukkulan tilaan	114
Kukkulan tilan rajojen ja rajapyykkien tarkistukset	116
Kukkulan tilasta vuonna 1988 lohkottu määräala Menninkäinen	117
Vuoden 1995 päätöksiä Kukkulan talon kohtalosta ja uuden asuinrakennuksen rakentamisesta	118
Kukkulan tilan kahden määräalan myyminen maaliskuussa 1997	119
Kukkulan tilan rakennusten kohtalon ratkaisevat päivät heinäkuussa 1997	121
Kukkulan talon ja kartanopalstan myynti sekä irtaimiston inventointi	122
Kukkulan tilasta vuonna 1997 lohkotun määräala Isalan synty	123
Kukkulan kantatilalle syntyneen Rantakukkulan lohkominen vuonna 2006	125
Rantakukkulan tilaan liittyvän vesijättömaan osto vuonna 2011	127
Kukkulan kantatilan siirtyminen uudelle sukupolvelle	128
Yhteenvedo Kukkulan tilan maa-alueiden omistuksesta	129

Kulttuuriympäristön ja rakennusten inventointi Puolangalla	130
Kukkulan tilan rakennusten alkuvaiheet	131
Olisiko vanhassa muistiinpanossa nimivirhe?	132
Mistä ovat lähtöisin Kukkulan päärakennuksen hirret ja pihan aitat sekä sauna?	133
Kukkulan talon ja piharakennusten peruskorjaukset	134
Vuonna 1899 rakennettu Kukkulan päärakennus	134
Kukkulan päärakennuksen peruskorjauksia 1950-luvun lopulla ja sen jälkeen	140
Kukkulan piharakennukset	142
Kukkulan tilan rakennukset säilyttävä korjausrakentaminen 1990-luvun lopulla	145
Pohdintaa	147
OSA 3. KUKKULAN TILAN ELÄMÄN VAIHEITA 1899 – 2024	149
Aspin perheen elämää Kukkulan tilalla vuosina 1899 – 1949	150
Aspin perheenjäsenten välistä kirjeenvaihtoa	151
Talvisodan aikaisten kirjeiden kertomaa Puolangan tapahtumista	166
Arkielämään palautuminen Puolangalla ja Kukulassa	171
Jatkosota ja pula-aika – uusi haaste kodeille	175
Sodat päättyivät, rauhan aika alkoi Suomessa	188
Kristiina Aspin viimeiset päivät	198
Kukkulan talossa vuokralaisia ja huoneasukkaita vuosina 1920 - 1957	201
Jaakko ja Kaisa Huusko	201
Iida Heikkinen ja Reeta Eliina Holappa	202
Kalle Kustaa Korvisen perhe	202
Neiti Sivonen	203
Pikku-Martta	203
Jaakko Kyllösen perhe	203
Matti Mäkelän perhe	204
Opettajatar	204
Rippikoululaisia Kukulassa	204
Jaakko Koskelan perhe	204
Kristiina Aspin jälkeinen aikakausi Kukkulan talossa	205
Arttu Karvosen perhe	205
Veikko Kyllösen perhe	205
Maria Heikkisen perhe	206
Kalle Mäkräisen perhe	206
Martta ja tyttärensä Kaisa Halttunen	206

Heikki Rönkä	206
Lopuksi	207
Ville ja Effi Aspinjaakon aikakausi Kukkulan tilalla vuosina 1957 – 1974	208
Suurten muutosten vuosi 1957	208
Koti Kukkulassa korjausrakentamisen keskellä	210
Ville ja Effi Aspinjaakon elämää Kukkulassa ja Puolangalla	216
Aspinjaakkojen tiivis yhteys Helsinkiin	226
Olli Aspinjaakon perheen lomamuistelmia	229
Kukkulan talon elämään muutoksia	241
Ville Aspinjaakon viimeiset vuodet – Kukkulasta lomakoti seuraaville sukupolville	254
Olavi Aspinjaakon aikakausi Kukkulan tilalla vuosina 1974 – 1997	264
Kukkulan tila kahden sukupolven lomakotina	264
Kukkulasta Rantakukkulaan	283
Lopuksi	284
Kukkulan talo Puolangan kunnan omistuksessa vuodesta 1997 alkaen	286
Yhteislauuillat Kukkulan pihalla	286
Taiteiden Yö -tapahtuma Puolangalla	287
Kukkulan talossa Puolangan infopiste ja matkailijoiden palvelutoimisto	288
Nuorisokahvila Kukkulan talossa	288
Kukkulan taloon YES-hankkeen tukikohta	289
Kukkulan päärakennuksesta kajahtaa nuorten orkesterin soitto	289
Isa Asp -seuran kiinnostus Kukkulan taloon	289
OSA 4. KUKKULA JA SEN ASUKKAAT HISTORIAN TAUSTAA VASTEN	295
Historiakatsaus Suomen syntyvaiheisiin ja sota-aikoihin	296
Lotta Svärd -järjestö	297
Elintarvikkeiden säännöstelyaikaa	298
Sotien vaikutukset Puolangalla	299
Suomen Opetustarkk'ampujakomppania	305
Suomen postitoiminnan historiaa ja Puolangan posti	309
Suomen postilaitos	309
Puolangan posti	310
Muisteluja Puolangan postin alkuvaiheista	312
Kirkolliset vaiheet Kainuussa sekä Puolangan seurakunta	317

Lainamakasiinit	323
Puolangan kunnan lainamakasiini	323
Säästöpankin synty Puolangalla	325
Suomalaisen koulun alkuvaiheet	327
Suomen koululaitoksen taustaa	327
Kinkereitä ja kiertokouluja Puolangalla	328
Vanhoja asiakirjojen nimityksiä	331
Manttaali	331
Maakirjasta kiinteistötietojärjestelmäksi	332
Maarekisteri	332
Kiinteistö-, lainhuuto- ja kiinnitysrekistereistä kiinteistötietojärjestelmään	333
Kiitokset	335

LUKIJALLE

Suomi juhli 6.12.2017 itsenäisyyden 100-vuotispäivää. Valtioneuvoston kanslia asetti Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden kunniaksi Suomi Finland 100 -ohjelman, joka oli vuoden 2017 aikainen projekti ohjelmalle ja tapahtumille.

Puolangalla toimivan Isa Asp -seuran nimissä haettiin 30.4.2016 mukaan Suomi Finland 100 -ohjelmaan hankkeella *Kukkulan talon historia virkatalona ja asukkaiden kotina*. Hanke hyväksyttiin ohjelmaan 12.10.2016. Isa Asp -seura sai käyttöönsä Suomi 100 -tunnuksen sekä käyttöoikeuden ohjelman aineistopankkiin. Seuran hanke pääsi näkyviin valtakunnallisen ohjelman internetsivuilla. Puolangalla Kukkulan talon seinään kiinnitettiin Suomi Finland -100 juliste. Juhlavuoden aikana toteutettiin useita Isa Asp -seuran tapahtumia Puolangalla.

Isäni Asp-suvussa on ollut luonteenpiirteistä kirjoitella muistiin asioita, tapahtumia ja muistelmia sekä kirjeisiin tavallisen arkielämän kuulumisia. Asp-suvun kirjallisesti lahjakkaista ihmisistä, joiden kirjoituksia on laajasti julkaistu, ovat maininnan arvoisia ensimmäinen suomenkielellä lyyrillisiä runoja kirjoittanut Isa Asp (1853 –1872) sekä toimittaja, runoilija ja sanomalehtikirjailija Edvard Merikari, os. Asp (1869 – 1953).

Isäni Vilho Olavi Aspinjaakko (1926 – 2013) ja hänen isänsä Vieno Vilhelm Aspinjaakko (1894 – 1974) ovat perineet suvun kirjoittamisen taidot, joten heidän tekstejään löytyy erityisen runsaasti. Samaa kirjoituspaloa on ollut minullakin, joten aineistoa löytyy lapsuudestani alkaen.

Tämän historiikin varsinaisen kokoamisen aloitin vuonna 2016 niin Kukkulan talon alkuperäisaineiston ja viranomaisasiakirjojen kuin Asp-suvun elämäntapaheista kertovien asiakirjojen, todistusten, muistiinpanojen, kalenterimerkintöjen sekä sukulaisten kesken kirjoitettujen kirjeiden avulla. Jo heti alkuun oli todettava, että aineistoa on Asp-suvun arkistoissa hyvin runsaasti, sillä kaikki sukupolvet ovat tallentaneet monenlaisia asiakirjoja sekä kirjoittaneet asioista ja tapahtumista omiin arkistoihinsa. Näitä on valokuvineen säilynyt yli sadan vuoden ajalta matkalaukuissa, laatikoissa ja kansioissa.

Kirjoittamisurakka oli siten haastavampi kuin olin ajatellut, mutta sukellus menneiden sukupolvien elämään on ollut erityisen kiinnostava ja asioita avartava kokemus. Aineistoa kootessa selvisi pian, ettei Kukkulan talon historiaa voi kirjoittaa ilman, että kuvaa myös ihmisten elämän vaiheita ja ympäröivän yhteiskunnan tapahtumia. Tällaiset ajatukset sain myös omaisiltani ja sukulaisiltani. Niinpä aikaa kului lopputuloksen valmistumiseen useita vuosia.

Puolangan kirkonkylällä sijaitseva vanha Kukkulan hirsitalo kartanoalueineen herättää yhä ohikulkijoissa kiinnostusta ja kysymyksiä siitä, mitä talo kätkeekään

sisäänsä ja elämäänsä. Niinpä tämä historiikki tulee tarjoamaan näihin kysymyksiin vastauksia ja avaamaan menneiden aikojen tarinoita nykyisille sukupolville.

Puolangalla kesällä 2024

Leena Jokinen

PUOLANKA

Puolanka on Suomen kunta Kainuun maakunnan luoteisosassa Manner-Suomen keskipisteessä. Kunnan keskustaajama sijaitsee Puolankajärven pohjoisrannalla. Vanha nimi Puolango on peräisin saamen kielestä ja nimi merkitsee savu- tai nuotio-paikkaa. Vanhin asiakirjatieto Puolanka-nimestä lienee 1620-luvulta.

Puolangan kunta on perustettu vuonna 1867. Asukkaita oli Puolangalla vuonna 2022 vajaa 2500. Kunnan kokonaispinta-ala on 2599 km², josta vesistöjen osuus on noin 138 km².

Puolankaa on sanottu ”Suomen vaarallisimmaksi pitäjäksi”, sillä sen luontoa hallitsevat vaarajonot ja yksittäiset varojen huiput. Metsän siimeksestä, Puolangan kirkonkylältä noin 16 kilometrin päästä, luonnonsuojelualueelta, löytyy myös Suomen korkein, 24 m, luonnonvarainen vesiputous Hepoköngäs. Se sijaitsee Kiiminkijoen latvavesistöön kuuluvassa Heinijoessa, jossa joki kulkee lähes pysty-suoran kallion yli.

Puolanka-lehdessä 21.12.1983 julkaistu, Kari Mannisen kirjoittama artikkeli ”Kotikuntani Puolanka” kertoo tunteikkaasti Puolangan maisemista ja elinoloista. Tässä on siitä poiminta, joilla lukija pääsee sisälle Puolangan historiamaisemiin.

Savupaikka on Puolangan nimenä kuvaava, sillä Puolanka on syrjäinen savupaikka suuren metsän keskellä. Kirkonkylä ja sen sivukylät ovat pieniä raivioita, joita ihmiset ovat kovin ponnistuksin hakanneet korpeen. Korkeat vaarat, kirkasvetiset järvet, luikertelevat purot ja sakeiden ikihongistojen ympäröimät korkeat, rajusti ryöpsähtelevät könkäät ovat tunnusomaisia Puolangan luonnonmaisemalle. Puolanka onkin kunta, jonne luonto on raskaasti leimansa painanut.

Puolankaa ei ole suotta sanottu vaarojen pitäjäksi, sillä taivaita tavoittelevat, sinisinä kaukaisuuteen hiipuvat vaarat vangitsevat katseen ensimmäiseksi, olipa millä Puolangan kolkalla tahansa. Maisema, joka levittäytyy näillä soiden, korpien ja männikkökankaiden ympäröimiltä vaaroilta on unohtumaton.

Toinen puolankalaisen maiseman peruspilari on metsä: korkealle kohoavat, jyhkeät männyt, kaartuvalatvaiset kuusikot sekä heleät entisten kaskimaiden koivikot ovat maiseman tärkein osa. Metsä on piirtänyt näkymättömän jälkensä myös puolankalaisen ihmisen luonteeseen: mistä muualta voisi olla peräisin sitkeä peräänantamattomuus, jota on ruokkinut vuosisatojen kuluessa ankan luonnon kanssa käyty kamppailu jokapäiväisestä leivästä.

Niin kuin karu, hallanarka maa on muokannut puolankalaisen luonnetta, on

myös ihminen muokannut maata. Vuosisatojen saatossa on soilla ja kaski-metsiköissä käyty tuimaa, peräänantamatonta kamppailua. Turpeet ovat pölisseet ja kannokot kääntyilleet korven eläjien raivatessa uutta peltoa tai nuijissa pihkaisia puita nurin tervahaudan poltto tähtäimessä. Siellä täällä on yhä vanhojen tervahautojen pohjia ja umpeen kasvavia hakkuualueita.

Maa- ja metsätalouden sekä palvelualojen, matkailun ja pienyrittäjyyden parista löytyvät nykyiset työpaikat. Puolangalta on muuttoliike tapahtunut jo vuosikymmeniä poispäin ja siksi väestörakenne on vinoutunut entisestään. Nuoret ja työikäiset jättävät kotiseutunsa muuttaen työttömyyttä pakoon muualle. Kesäisin kunnan väkiluku kuitenkin kaksinkertaistuu, kun matkailijoiden lisäksi mökeilleen saapuvat myös osa-aikaiset puolankalaiset lomaillemaan.

Kuva 1. Puolanka sijaitsee Manner-Suomen keskipisteessä.

Lähteet:

Internet. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Puolanka> ja <https://www.puolanka.fi>
10.3.2020.

Puolanka-lehti 21.12.1983.

Moilanen Mikko. Toisin silloin touko kasvoi. Puolangankylä vuosina 1600 –1920.
Helsinki 2013.

Wilmi Jorma (Toim.) Puolangan kirja. Jyväskylä 1985.

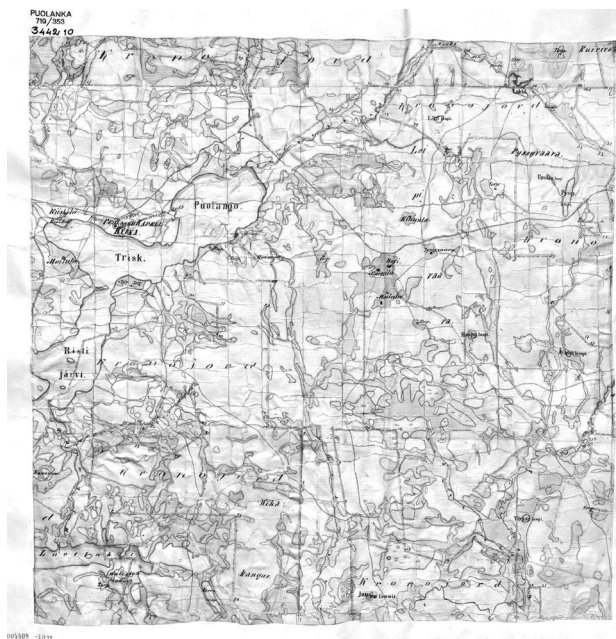
Puolangan asutuksen alkuvaiheet ja Kiiskilän kirkkoherran virkatalon synty

Puolanka- ja Kivarinjärvien ranta-alueiden varhaisin asutus ajoittuneen 1550 – 1560-lukujen vaihteeseen. Tuolloin muutama perhe saapui Savon suunnalta asumaan erämaaseudulle. Vuonna 1650 laadittuun Kainuun alueen ensimmäiseen karttaan merkittiin Puolangankylästä neljä asuttua verotaloa, joista Jokelan ja Kivarin talot olivat Kivarinjärven rannalla sekä Puolangantalo ja Rievunkangas (myöhemmin Kiiskilä) Puolankajärven rannalla.

1700-luvun alussa ei uusia tiloja syntynyt juuri lainkaan, mutta loppuvuosikymmenet innostivat kuitenkin uusien tilojen perustamiseen, kun ilmasto oli muuttunut suotuisaksi ja satoa saatiin runsaasti. Tuolloin myös valtiovalta tuli apuun, kun kruunu myönsi verovapauksia uudistilallisille ja autiotilojen asuttajille. Kun vuonna 1790-luvun alussa Puolangan kirkko saatiin valmiiksi, oli Puolangankylässä kymmenen maakirjataloa.

1800-luvulla alkoi asutus hiljalleen tihentyä ja Puolangankylä muotoutua nykyiseen laajuutensa. Tähän kuuluivat Puolanka- ja Kivarinjärvet ympäristöineen sekä Aittokylän ja Leipivaaran vaara-asutus ja Vihajärven kyläkunta. Karttaan vuodelta 1864 on merkitty näitä Puolangalla olevia taloja nimineen sekä torppia.

Kainuussa 1840 – 1870 -luvuilla toteutetun isonjaon tavoitteena oli kylien yhteis-

Kuva 2. Puolangan pitäjä vuonna 1864. Kansallisarkisto, digitaaliarkisto.

ten maa-alueiden jakaminen tilojen kesken. Lähes kaikki metsät olivat yhteisomistuksessa ja isossajaossa vahvistettiin tilallisten pysyvät omistusoikeudet maa-alueisiin rajankäynnein. Tilarajojen ulkopuoliset, jakamattomat maat ja metsät kruunumittasi itselleen. Näin noin puolet Puolangan metsistä joutui valtiolle.

Puolankajärven kirkon puoleisen rannan ensimmäisen tilan historia alkaa 1630-luvun puolivälissä. Jaakko Antinpoika Moilanen muutti Puolangantalosta järven toiselle rannalle ja perusti sinne neljännesmanttaalin uudistilan. Vuonna 1673 tila jaettiin Jaakko Moilasen poikien kesken kahteen 1/8 manttaalin osaan. Jaakko Jaakonpoika Moilanen rakensi asuin- ja talousrakennuksensa Rievunkankaalle ja Pekka Jaakonpoika Moilanen jäi isännäksi talon kantapaikkaan Kiiskilään. Molemmat talot kuitenkin autioituivat 1690-luvun lopulla nälänhädän ja tautien seurauksena.

Kiiskilä ilmaantui vuonna 1768 veroluetteloihin 1/8 manttaalin kruunutilana numerolla 11 nimellä Moilala. 1780-luvulla Kiiskilästä tuli Puolangan kappeliseurakunnan kappalaisen virkatalo ja sen edessä avautuvaa järvenlahtea alettiin kutsua Pappilanlahdeksi. Kiiskilään yhdistettiin läheisiä maa-alueita ja tilan nimi säilyi Moilalana 1800-luvun alkupuolelle asti. Kiiskilä-nimi vakiintui asiakirjoihin 1800-luvun puolivälin jälkeen. Isossajaossa Kiiskilä sai maakirjanumeron 10 ja veroluvun 0,1250 manttaalia. Vuonna 1885 tilan pinta-ala oli 292 hehtaaria. Vuonna 1914 tila sai kirkkoherran virkatalon oikeudet.

Kiiskilään kuului 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alussa useita torppia, joille syntyi asutusta vuokramaalle. Vasta vuonna 1925 lohkottiin ja rekisteröitiin näiden torppien, asunto- ja viljelysalojen maa-alueet omiksi tiloikseen. Näistä torpista (Siira-Rinne-Huvila-Kukkula-Toivola-Heikkilä) muodostettiin vuonna 1925 valtion viljelystila (rek.nro 101, pinta-ala 39 ha) ja samalla erotettiin tilat omiksi tiloikseen.

Tämä historiikki keskittyy kertomaan Kukkulan tilan vaiheista, joten Kiiskilästä erotetuista muista tiloista on tässä vain edellä mainittu maininta. Kukkulan tila sai vuonna 1925 rekisterinumeron 27⁴ ja maapinta-alaa tilaan kuului 1,09 ha.

Lähteet:

<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=5816859505&aineistoId=2387115540>. Kansallisarkisto. Digitaaliarkisto. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) > Ia. Pitäjänkartasto. 3442 10 Ia.*
-/- Puolanka: Tiedosto 1082967. Kartta Puolangan pitäjästä vuodelta 1864 poimittu 20.3.2023.

Moilanen Mikko. Toisin silloin touko kasvoi, Puolangankylä vuosina 1600 – 1920. Helsinki 2013.

OSA 1

Jaakko ASP -suku

Kukkulan päärakennuksen aittoineen ja piharakennuksineen rakennutti vuonna 1899 Jaakko Asp nuorempi Kristiina-vaimonsa ja viiden lapsensa kodiksi sekä virkatalokseen. Perheen isän monien virkojen, toimien ja luottamustehtävien hoitaminen edellytti kotona toimistotiloja, sillä Kukkulassa toimi tuolloin Posti ja Puolangan kunnan säästöpankki. Jaakko Asp nuorempi oli Ämmän ja Kurimon rautaruukkien tehtaankirjurina sekä Puolangan kunnankirjurinakin toimineen Jaakko Aspin poika ja ensimmäisen suomenkielisen naislyyriikon Isa Aspin veli.

Jaakko ja Kristiina Aspin elämän aikakauteen liittyivät Suomen sotien ajanjaksot sekä pula-ajat, mitkä koettelivat koko Puolankaa raskaasti. Aspin perheessä säilyneiden kirjeiden, muistiinpanojen ja kalenterimerkintöjen kautta on saatu talteen kuvauksia arkielämässä selviytymisestä vaikeinakin aikoina. Vuokralaisten läsnäolo toi lisäksi Kukkulan taloon erilaisen ajanjakson 1940 - 1950 -luvuilla. Vuoden 1957 jälkeen koko Kukkulan tila eli uudenlaista toimeliaisuuden aikaa Ville ja Effi Aspinjaakon sekä sittemmin heidän poikansa Olavi Aspinjaakon aikakausilla.

Asp-suvun miesten sotilasurat ovat olleet merkittäviä ja niistä on kirjoitettu tähän teokseen seikkaperäisesti. Naiset ovat olleet vuosikymmenten ajan kotien sieluja ja perheen tukipilareita, vaikka yhteiskunnallisiin tehtäviin hekin ovat osallistuneet. Harras kristillisyyys kautta sukupolvien on antanut elämään turvaa ja lujittanut luottamusta Korkeimman ohjaukseen.

Vuoden 1997 jälkeen Kukkulan talossa ei ole ollut asukkaita, mutta se on toiminut muun muassa Puolangan infopisteenä, nuorisokahvilana ja viimeisinä vuosina kulttuuritapahtumia tarjoavana, historiaa huokuvana talona Isa Asp -seuran toimesta.

Tämän historiikin kirjoittaja Leena Jokinen on Asp-suvussa seurannut isänsä Olavi Aspinjaakon jälkiä pitämällä yhteyttä sukulaisiin ja tähän teokseen hän on koonnut usean sukupolven kattavasta laajasta aineistosta Asp-suvun tarinan.

